

تفاله گوجه‌فرنگی در تغذیه دام

PTMP/SK/R&D/A/ Tomato 8 /11102021

مقدمه

گوجه‌فرنگی یکی از محصولات عمده تولیدی در کشور محسوب شده که در سراسر سال استفاده می‌شود، اما بیشترین تولید مربوط به فصل تابستان می‌باشد. آنچه که از فرآیند عصاره‌گیری باقی می‌ماند همان تفاله گوجه‌فرنگی است که پوسته، دانه و تا حدی نیز گوشت میوه است که دارای رطوبت نسبتاً بالایی است. نسبت پوسته از ۵۰ تا ۶۰ درصد و نسبت دانه از ۳۰ تا ۴۵ درصد متغیر است. میزان تولید تفاله و بقایای گوجه‌فرنگی در ایران به ترتیب ۶۰ و ۱۲۰۰ هزار تن برآورد می‌شود که قابل استفاده به عنوان خوراک دام می‌باشد.

ترکیب شیمیایی

تفاله گوجه‌فرنگی یکی از فرآورده‌های جانبی صنایع رب سازی است که بسته به روش فرآوری و خصوصیات گوجه‌فرنگی خام حاوی نسبت‌های متفاوت پوست، دانه و مقادیر اندکی گوشت گوجه‌فرنگی است. به همین دلیل ترکیب آن می‌تواند کاملاً متفاوت باشد. تفاله خشک گوجه‌فرنگی می‌تواند در تغذیه دام‌های پرواری و شیری استفاده شود.

جدول ۱- ترکیب شیمیایی تفاله گوجه‌فرنگی (درصد)

چربی	پروتئین	خاکستر	ماده خشک
۸	۱۸/۴	۴/۱۱	۹۰
انرژی خام (کالری در گرم)		NDF	ADF
۵۲۴۴		۵۴/۳	۴۹/۳

استفاده از تفاله گوجه‌فرنگی در تغذیه نشخوارکنندگان

تغذیه گاوهای شیری: تفاله خشک گوجه‌فرنگی یا سیلو شده می‌تواند تا حد ۱۰ درصد جایگزین بخشی از علوفه یا منابع غلات و پروتئینی در تغذیه گاوهای شیری گردد. حتی می‌توان در تغذیه گوساله‌ها از تفاله گوجه‌فرنگی جایگزین بخشی از استارتر پلت و یا بخشی از غلات استفاده کرد.

استفاده در سیلوی ذرت: تفاله گوجه‌فرنگی را می‌توان تا سطح ۱۵ درصد به سیلوی ذرت اضافه کرد که باعث افزایش سطح پروتئین سیلو می‌شود.

تفاله گوجه فرنگی در تغذیه دام

PTMP/SK/R&D/A/ Tomato 8 /11102021

تغذیه گاوهای پرواری: تفاله گوجه فرنگی را می توان تا سطح ۱۵ درصد در جیره گاوهای پرواری جایگزین دانه های غلات و منابع پروتئینی کرد.

تغذیه گوسفند: از سیلوی تفاله گوجه فرنگی به میزان ۳۰ درصد و یا از خود تفاله تا حد ۱۵ درصد می توان در جیره گوسفندهای پرواری و داشتی استفاده نمود.

شکل ۱- استفاده از تفاله گوجه فرنگی در تغذیه نشخوارکنندگان

مشکلات استفاده از تفاله گوجه فرنگی

تنوع ترکیب: به دلیل تنوع ترکیب حتما قبل از استفاده از تفاله گوجه باید آنالیز مواد مغذی آن توسط آزمایشگاهی معتبر اندازه گرفته شود. در آنالیز شیمیایی میزان ماده خشک، پروتئین، چربی، خاکستر و NDF باید مورد ارزیابی قرار بگیرد. در زمان استفاده از تفاله حتما برای فرموله کردن جیره از نظر متخصص تغذیه دام استفاده کنید.

تفاله گوجه‌فرنگی در تغذیه دام

PTMP/SK/R&D/A/ Tomato 8 /11102021

نگهداری: تفاله گوجه‌فرنگی به علت تولید در ماه‌های گرم سال و رطوبت بالا و نیز غنی بودن از مواد مغذی به سرعت کپک می‌زند و فاسد می‌شود. بنابراین جهت استفاده بهینه آن در تغذیه دام باید به روش‌های مختلف از جمله خشک نمودن و سیلو کردن آن را حفظ نمود.

فصلی بودن: دامداری‌هایی که امکان تهیه تفاله گوجه‌فرنگی را دارند می‌توانند آن را به میزان کافی خریداری کرده و با خشک کردن یا سیلو کردن، آن را برای کل سال مورد استفاده قرار دهند. این تفاله اغلب در تابستان قیمت پایینی دارد که با خرید و نگهداری مناسب می‌توان در کل سال از آن استفاده کرد.

تفاوت قیمت: اگر قیمت تفاله گوجه‌فرنگی یک چهارم قیمت کنجاله سویا باشد ارزشمند است. یا در مورد جو و ذرت با اینکه پروتئین تفاله گوجه بالاتر است اما میزان نشاسته آن خیلی کمتر می‌باشد، اگر قیمت تفاله گوجه‌فرنگی نصف قیمت جو یا ذرت باشد ارزشمند است.

می‌توان از تفاله خشک گوجه‌فرنگی در سطح ۱۰ درصد جیره گاوهای شیری و ۱۵ درصد جیره گاوهای پرواری و گوسفند جایگزین منابعی مانند کنجاله سویا، ذرت و جو استفاده کرد.

همچنین می‌توان از تفاله تر گوجه تا ۱۵ درصد به سیلوی ذرت اضافه کرد و یا حتی از سیلوی تفاله گوجه‌فرنگی جایگزین منابع علوفه‌ای جیره تا سطح ۱۵ درصد استفاده کرد.

منبع

تفاله گوجه‌فرنگی در تغذیه نشخوارکنندگان (۱۳۹۹). سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان

